

TEKNILLISEN KORKEAKOULUN YLIOPPILASKUNTA
TEKNISKA HÖGSKOLANS STUDENTKÅR
THE STUDENT UNION OF HELSINKI UNIVERSITY OF TECHNOLOGY

JULKINEN

TKYH

Muistio

Luotu: 22.10.2007

Muokattu: 22.10.2007

Tulostettu: 23.10.2007

Sivu: 1/17

Teknillisen korkeakoulun ylioppilaskunnan (TKY) vision taustoitusta uuden ylioppilaskunnan muodostamisesta

Sisällysluettelo

Johdanto	3
Taustaoletukset.....	4
Lähtöpainotuksia	5
1) Tärkeimpiä ovat uuden ylioppilaskunnan jäsenet	5
2) Vision toteutumisaikataulu	5
3) Ratkaistujen kestävyys ajassa	5
Ylioppilaskunnan rakenne ja oikeushenkilömuoto.....	6
Tiedekuntajärjestö malli	6
Edustuksellisuus toimielimissä.....	8
Opiskelijoiden identiteetti	9
Omaisuus	10
Kampusratkaisut	11
Organisaatio	13
Killat ja osakunta.....	13
Prosessi	14
Esimerkkejä muualta	15
1) Oulu	15
2) Lappeenranta.....	15
3) Tekniikanylioppilaat (TY) ja Teknologföreningen (TF)	15
4) Konsortio, federaatio ja yhdistyminen – kansainvälinen taustaselvitys korkeakoulujen yhteistyömuodoista (OPM 2007:21) kappaleen 6 johtopäätökset viimeinen kappale.	16
5) Helsingin yliopisto.....	16
6) Turun yliopiston ja Turun kauppakorkeakoulun yhdistyminen	16
7) Itä-Suomen yliopisto.....	17

Johdanto

Helsingin kauppakorkeakoulu (HSE), Taideteollinen korkeakoulu (TaiK) ja Teknillinen korkeakoulu (TKK) yhdistyvät näillä näkymin uudeksi yliopistoksi 1.8.2009 alkaen. Yhdistymisen myötä myös ylioppilaskuntien tilanne muuttuu. Yhdessä yliopistossa toimii yksi ylioppilaskunta, mikä tarkoittaa muutoksia nykyisille ylioppilaskunnille. Uuteen yliopistoon muodostuu uusi ylioppilaskunta.

Tämän muistion tarkoituksena on selvittää taustoja määritetyille visiolle mahdollisimman monipuolisesti ja kertoa ympäristössä tapahtuvista muutoksista riittävässä määrin. Muistiossa käydään läpi myös muihin toimijoihin ja yhdistymishankkeisiin tehtyjä vertailuja.

Innovaatioyliopistoprosessi käynnistyi koulutuspoliittisesti syksyllä 2005 ja TKY otti KY:n kanssa kantaa yhdistymisen puolesta keväällä 2006 ja keväällä 2007. Ylioppilaskuntien tulevaisuudesta on käyty keskustelua muun muassa Huippuyliopistopäivillä Otaniemessä 9-10.5.2007. Ylioppilaskunnan tulevaisuuskeskustelu sai vauhtia yliopistolakiprosessin käynnistyttyä kesäkuussa 2007. Ylioppilaskunnan hallitus valmisti elokuun lopun ja syyskuun alun aikana pohjaesityksen visioksi. Esitys pohjautuu koulutuspoliittiseen ja lakitekniiseen taustaan huomioiden yliopistokentässä tapahtuvat muutokset, ja määrittelee TKY:n tahtotilan. Pohjaesitystä tehtäessä KY:n ja TOKYO:n näkemykset olivat pääkohdiltaan tiedossa. TKY:n edustajisto käsitteli visiota kahdesti ennen kokousta, jossa visio hyväksyttiin yksimielisesti ilman muutoksia. KY:n edustajisto kokoontui käsittelemään KY:n reunaehdoja 3.10., KY:n visio ja vision taustadokumentti liitteenä.

Yhteinen työ on alkumetreillä ja ylioppilaskuntien on yhdessä löydettävä ratkaisu yhteisestä tulevaisuudesta. Tässä pohdinnassa on ylioppilaskuntien jäsenten aktiivinen osallistuminen tärkeää, ja ylioppilaskuntien tulee edistää jäsentensä osallistumista projektiin. Ylioppilaskuntien tulevaisuus on sen jäsenten tulevaisuus, eikä yhteisen tulevaisuuden rakentaminen ole pienen ryhmän tehtävä. Keskusteluissa tulee muistaa, että uuden ylioppilaskunnan jäseniä eivät ole nykyiset ylioppilaskunnat, vaan uuden ylioppilaskunnan opiskelijat.

Perinteitä ja aiempia sukupolvia ei tule unohtaa, mutta ne eivät saa olla parhaimman mahdollisen tulevaisuuden esteenä. Tavoitteenamme on yksi, yhtenäinen, vahva ylioppilaskunta, joka toimii kaikkien parhaaksi. Luokaamme jotain aidosti uutta!

-TKYH

Taustaoletukset

- 1) Innovaatioyliopisto toteutuu
- 2) Innovaatioyliopisto toteutuu Sailaksen työryhmänraportin (OPM 2007:16) mukaisesti.
 - a. Kampus Otaniemeen
- 3) Innovaatioyliopisto aloittaa 1.8.2009 alkaen.
- 4) Ylioppilaskuntien automaatiojäsenyys säilyy.
- 5) Yksi ylioppilaskunta
- 6) Innovaatioyliopiston sisällä siirrellään koulutusaloja ja uudet tutkinto-ohjelmat ovat mahdollisia

Visiota on arvioitava uudestaan, mikäli taustaoletukset muuttuvat merkittävästi.

Automaatiojäsenyyteen liittyy Euroopan unionin direktiivi yhdistymisvapaudesta ja siihen liittyvä Suomen perustuslain tulkinta. Automaatiojäsenyysskysymyksen laajuuden vuoksi siihen ei tässä muistiossa syvennytä.

Lähtöpainotuksia

- 1) Tärkeimpiä ovat uuden ylioppilaskunnan jäsenet.
- 2) Visio toteutuu pitkällä aikavälillä, mutta päätöksiä tehdään nyt.
- 3) Ratkaisujen tulee kestää ajassa.

1) Tärkeimpiä ovat uuden ylioppilaskunnan jäsenet

Perinteitä ja menneiden sukupolvien saavutuksia tulee pitää arvossaan, mutta ne eivät saa olla tulevaisuuden luomisen rasiitteena. Meidän tulee luoda aidosti uusi ylioppilaskunta. Uuden ylioppilaskunnan jäseniä eivät ole nykyiset ylioppilaskunnat, vaan uuteen yliopistoon hyväksyttävät opiskelijat.

On erittäin todennäköistä, että tulevaisuudessa ei ole mahdollista määritellä mihin vanhaan ylioppilaskuntaan uusi opiskelija olisi sijoittunut. Oppituolien siirtäminen Sailaksen raportissa esille tuodun School-rakenteen sisällä, on keskusteluissa ollut erityisesti esillä TKK:n arkkitehtuurin ja tuotantotalouden tutkinto-ohjelmien kohdalla. Lisäksi, pitkällä aikavälillä ei ole itsestään selvää, että School-rakenne säilyy.

Määriteltäessä kuka on teekkari, voitaisiin perusteena esimerkiksi tuotantotalouden opiskelijoiden kohdalla käyttää matemaattisia opintoja määrittelyn perusteena. Mutta yleisperiaatteen rakentaminen matemaattisten opintojen varaan ei ole mahdollista. Arkkitehdit ovat tulevaisuudessakin arkkitehtejä ja he kantavat mukanaan teekkarikulttuuria siinä missä muutkin tekkarit. Kaikissa Schooleissa on siis mahdollisesti opiskelijoita, joiden perinteet ovat teekkarimaailmassa. Lisäksi on mahdollista luoda täysin uusia tutkinto-ohjelmia, jotka yhdistelevät nykyisten yliopistojen opintoja, joilla ei ole valmista kulttuuria jatkettavana.

Perinteet ovat tärkeitä, mutta ne eivät saa olla parhaimman tulevaisuuden esteenä. Uusi ylioppilaskunta on tulevia sukupolvia varten.

2) Vision toteutumisaikataulu

TKY:n visio on visio tavoitellusta lopputilasta. Visio voitaisiin päivätä esim. vuoteen 2020. Näin ei kuitenkaan ole haluttu tehdä, koska päätökset rakenteellisesta lopputilasta ja toiminnan edellytyksistä tehdään merkittävässä määrin seuraavien kahden vuoden aikana. Uutta yliopistoa ei tulla rakentamaan päivässä, joten ylioppilaskunnan toimintaympäristö tulee elämään muutoksessa pitemmän aikaa. Meidän on annettava muutokselle aikaa ja ymmärtää, että se tulee vaatimaan paljon kaikilta osapuolilta.

3) Ratkaistujen kestävyys ajassa

TKY:llä on katsottu, että meidän tehtävämme ei ole tehdä päätöksiä tulevien sukupolvien puolesta. Meillä on edeltäjiemme perinne vaalittavana, mutta uusi sukupolvi määrittelee itse oman kulttuurinsa. Perinteitä ei voida päättää, vaan ne muodostuvat ja kuolevat ajan kuluessa.

Määriteltäessä uutta ylioppilaskuntaa ja sen toimintaa on tärkeää, että ei sementoida rakenteita tai tehdä päätöksiä, joita ei tilanteen kehittyessä voida purkaa. TKY pitää erittäin arveluttavana esim. varojen säätöimistä tai muita ratkaisuja, joita tulevat toimijat eivät voi omilla päätöksillään muokata.

Ylioppilaskunnan rakenne ja oikeushenkilömuoto

VISIO: Helsingin kauppakorkeakoulun, Taideteollisen korkeakoulun ja Teknillisen korkeakoulun yhdistyessä TKY asettaa tavoitteekseen, että yliopiston yhteydessä toimii yksi, yhtenäinen ja vahva ylioppilaskunta.

TAUSTA:

Vaihtoehdot ylioppilaskunnan rakenteelle:

- 1) Yksi heikko yhteistyöelimen muotoinen ylioppilaskunta ja vahvat julkisoikeudelliset yhteenliittymät.
- 2) Yksi ylioppilaskunta ja vahvat julkisoikeudelliset yhteenliittymät.
- 3) Yksi ylioppilaskunta ja vahvat yhdistykset.
- 4) Yksi ylioppilaskunta ja heikot yhdistykset.

Ylioppilaskunta on julkisoikeudellinen yhteisö ja sillä on siten julkishallinnollinen tehtävä. Hallinnon opiskelijaedustajien nimityksiä, sekä kaikkia opiskelijoita koskevia palveluita ja etuuksia mahdollistamaan tarvitaan toimija, joka edustaa kaikkia yliopiston opiskelijoita. Toisin sanoen tarvitaan ylioppilaskunta. Lisäksi voidaan pitää luonnollisena, että ylioppilaskunta harjoittaisi ainakin edunvalvontaa. Ylioppilaskunta edustaa kaikkia yliopiston opiskelijoita ja on siksi kansallisella ja yliopiston sisäisellä tasolla uskottavin toimija, jo pelkästään edustuksellisuuden tuoman asemansa puolesta. Heikko yhteistyöelimen muotoinen ylioppilaskunta ei edellä mainituista syistä ja sille laissa määritetyn aseman myötä ole omiaan toteuttamaan ylioppilaskunnan tehtävää.

Yksi ylioppilaskunta, jonka alaisuudessa toimii kolme vahvaa juridista yhteenliittymää, rakentaa pohjaa vastakkainasettelulle. Jäsenmaksut tulevat ylioppilaskuntaan, joten myös ylioppilaskunnalle on luonnollista kertyä omaisuutta. Lisäksi mitä vähemmän ylioppilaskunta toimii kokonaisuutena, sitä suurempi on mahdollisuus vääristyneelle vallankäytölle.

TKY:n läheisyydessä toimivat vahvat itsenäiset killat ja osakunta, jotka huolehtivat uusien opiskelijoiden vastaanotosta ja muodostavat kulttuurin syntypohjan. KY:llä ja TOKYO:lla nämä tapahtuvat funktionaalisesti ylioppilaskunnassa. Näitä funktioita toteuttamaan ja perinteitä turvaamaan olisi hyödyllistä perustaa yhdistys. Heikot yhdistykset eivät täytä asetettuja vaatimuksia. Yhdistyksille tulisi toimintaedellytysten takaamiseksi ylioppilaskunnasta siirtää kohtuullinen omaisuus. Kohtuullisen omaisuuden määrittelyssä tulee ottaa huomioon toivotut toiminnot ja tehtävänjako ylioppilaskunnan ja yhdistyksen välillä. Tietyn opiskelijaryhmittymän käyttöön tarkoitettu omaisuus on myös mahdollista sijoittaa ylioppilaskunnan omistukseen. Esimerkkinä voidaan käyttää TKY:llä olemassa olevia rahastoja, joiden tehtävänä on tukea, joskin tietyn opintoalan opiskelijoita.

Tiedekuntajärjestö malli

SYL on esittänyt tiedekuntajärjestömallia yhtenä mahdollisuutena. Tiedekuntajärjestö on esityksessä julkisoikeudellinen toimija, joka muodostuisi vanhan ylioppilaskunnan pohjalta, ylioppilaskuntien yhdistyessä. Esitys tiedekunta- tai koulutuslajijärjestömallin luomisesta on yksi SYL:n yleisperiaatteiden luomisessa mukana oleva elementti.

TKY näkee mallissa erityisen ongelmallisena julkisoikeudellisen aseman. Julkisoikeudellisella toimijalla tulisi olla julkishallinnollisia tehtäviä, joita esitetyssä mallissa esitetyllä juridisella henkilöllä ei ole. Osakuntien, joilla on tällä hetkellä vastaavanlainen juridinen muoto, julkisoikeudellista asemaa on hyvin vaikea perustella. Automaatiojäsenyyden ollessa vaakalaudalla ei myöskään ole

perusteltua tuoda keskusteluun elementtejä, jotka kyseenalaistavat ylioppilaskunnan tehtävää. Yliopistossa ylioppilaskunta on ainoa opiskelijaorganisaatio, jonka tulee käyttää julkishallinnollista valtaa.

Tiedekuntajärjestö olisi myös todennäköisesti School-kohtainen. Opintoalojen siirtyessä Schoolien välillä tiedekuntajärjestöihin tulisi myös eri nykyisten ylioppilaskuntien edustajia. Tiedekuntajärjestö ei myöskään täten olisi minkään nykyisen ylioppilaskunnan seuraajaorganisaatio, joten sen toiminnallisuus yksittäisen opiskelijakulttuurin vaalijana on kyseenalainen, koska se ei opiskelualajärjestönä toteuttaisi tai edustaisi yhtä olemassa olevaa kulttuuria. Tiedekuntajärjestön ollessa koulutusala-kohtainen tai tutkinto-ohjelma riippuvainen, järjestölle esitetty julkisoikeudellinen asema kyseenalaistuu entisestään. Se ei silloin edusta yhtään yliopistotiedekuntaa, eikä siten eroa ammattiainekerhosta periaatteellisesti, eikä toiminnallisesti. Kaikki ammattiainekerhot ovat yhdistyksiä.

Esimerkiksi tällä hetkellä useissa yliopistoissa toimii koulutusala-kohtaisia tiedekuntajärjestöjä, esim. Helsingin yliopiston valtiotieteen opiskelijoiden tiedekuntajärjestö Kannunvalajat ry, ja niiden yhteydessä edelleen tutkinto-ohjelmariippuvaisia ainejärjestöjä, esim. Helsingin yliopiston valtio-opin opiskelijat ry. Nykyiset ainejärjestöt ja tiedekuntajärjestöt toimivat tällä hetkellä yhdistyksinä, joten koska innovaatioyliopiston yhteyteen perustettavien uusien tiedekuntajärjestöjen ja nykyisten tiedekuntajärjestöjen toiminta on rinnastettavissa toisiinsa, julkisoikeudellisen aseman myöntäminen vain yhden yliopiston tiedekuntajärjestöille olisi epäoikeudenmukainen ratkaisu.

TKY ei näe julkisoikeudelliselle tiedekuntajärjestölle muita perusteita, kuin että sen olisi turvallisempi hallita omaisuutta kuin yhdistyksen. Julkisoikeudellista asemaa ei TKY:n mielestä voi myöntää ainoastaan talouden hoidon helpottamiseksi. TKY ei näe esitettyä mallia kestäväenä, eikä yleistä mallia myöskään tulisi rakentaa yksittäisten tapausten tai yksittäisten yhdistymisprojektien pohjalta. Yleisperiaatteiden tulisi olla sovellettavissa kaikkiin yhdistymisprojekteihin. Tiedekuntajärjestömalli on rakennettu organisaatioita ja niiden taloutta, ei opiskelijan etua ajatellen. Ylioppilaskunta ei ole organisaatio, vaan jäsentensä yhteenliittymä.

Tiedettävästi TKY:n lisäksi ainakin TYY ja HYY pitävät mallia ongelmallisena.

Edustuksellisuus toimielimissä

VISIO: Ylioppilaskunta on julkisoikeudellinen yhteisö, jonka jäseniä ovat kaikki uuden yliopiston opiskelijat. Toiminnassa otetaan huomioon jäsenistön monipuolisuus ja pyritään yhteiseen hyvään. Ylioppilaskunnan jokainen jäsen on samanarvoinen. Valittaessa ylioppilaskunnan edustajistoa ja toimihenkilöitä kaikki ovat tasapuolisessa asemassa.

TAUSTA: Tarkasteltaessa uuden ylioppilaskunnan jäseniä yhtenä ryhmänä ja katsottaessa tulevaisuuteen on luonnollista tarkastella myös toimihenkilöiden valintaa demokratian periaattein. Edustajistossa ja hallituksessa tulee olla tasavertainen mahdollisuus toimia opiskelualasta riippumatta. Kiintiöiden määrittäminen säännöissä on myös ongelmallista, sillä opiskelijaryhmittymien voimasuhteet saattavat muuttua vuosien aikana. Vaihtoehtona olisi vuosittainen kiintiöiden tarkistuksen tekeminen sovitun periaatteen mukaisesti. Tällainen menettely olisi kuitenkin omiaan jatkamaan erottelua, koska on kyseenalaista olisivatko ylioppilaskunnan säännöt riittävän pitävä dokumentti, koska ne ovat edustajiston päätösvallan alaisia.

Opiskelijoiden identiteetti

VISIO: Uuden yliopiston opiskelijoiden identiteetti pohjaa monipuoliseen kulttuuriin, jossa kylteri-, taikkilais- ja teekkaritoimintaa sekä perinteitä arvostetaan. Ylioppilaskunnan piirissä toimivat järjestöt ja yhdistykset ovat avoimia kaikille opiskelijoille ja ylioppilaskunta tukee niiden toimintaa sekä taloudellisesti, että aatteellisesti.

TAUSTA: Opiskelijoiden identiteetin luomisen kannalta on keskeistä, että ylioppilaskunnan piirissä toimii riittävän pieni opiskelijaa luontevasti lähellä oleva taho. Ylioppilaskunta tukisi uudessa ylioppilaskunnassa erityisesti uusien opiskelijoiden vastaanottamisesta vastaavia yhdistyksiä. TKY:n merkittävä aatteellinen omaisuus ja toiminnan pohja ovat yhdistyskentässä. TKY:n piirissä toimii noin 150 yhdistystä. Aatteellinen omaisuus ei näy ylioppilaskunnan tasearvossa.

Yhdistysten tulisi olla kaikille avoimia, koska muuten uudella ylioppilaskunnalla ei ole yhteistä opiskelijakenttää. Yhdistykset ovat tietysti jatkossakin itsenäisiä toimijoita ja voivat siten itse päättää toiminnastaan. Ei ole suotavaa, että esim. yhdistyksen taloudellinen tuki olisi riippuvaista jäsenten opiskelualasta. Jatkossa toimintaresurssien ja -mahdollisuuksien kannalta on todennäköisesti myös järkevämpää, että jotkut opintosuuntariippumattomat harrastusyhdistykset ovat kaikkien ylioppilaskunnan jäsenten yhteisiä. Esimerkiksi yhdellä yhteisellä kanoottikerholla voi toimija- ja välineresurssit huomioiden olla paremmat toimintaedellytykset kuin kolmella erillisellä melontaharrastusta edistävällä kylteri-, taikkilais- ja teekkariyhdistyksellä. Tällöin kaikki ylioppilaskunnan piirissä toimivat järjestöt ovat kaikille avoimia ja opintosuuntaan perustuvaa erottelua esimerkiksi yhdistysten jäsenotossa ja niiden toiminta-avustusten jakamisessa ei tarvita.

Ylioppilaskunnan tulee tulevaisuudessakin tukea sen läheisyydessä toimivia yhdistyksiä ja järjestöjä taloudellisesti ja aatteellisesti. Tuomalla kaikki nykyisten ylioppilaskuntien piirissä toimivat yhdistykset uuden ylioppilaskunnan läheisyyteen taataan niille annettava tuki.

Omaisuus

VISIO: Uuden ylioppilaskunnan omaisuus koostuu nykyisten ylioppilaskuntien varallisuudesta. Ylioppilaskunta omistaa kaikki opiskelija-asunnot ja ne ovat tasavertaisesti kaikkien jäsenten käytössä.

TAUSTA: TKY:n omaisuus koostuu pääasiallisesti kiinteistöistä Teekkarikylän alueella, joka sijaitsee Otaniemessä uuden yliopiston todennäköisimmällä kampusalueella. Teekkarikylä toimii teekkaritoiminnan ja yhdistyskentän kotisijana muun muassa järjestö- ja saunatilojen muodossa. Teekkarikylä tarjoaa näin ollen yhteisen kodin tuhansille teekkareille ja kymmenille TKY:n yhdistyksille muodostaen ainutlaatuisen yhteisön, jossa nämä osapuolet elävät sovussa keskenään. Teekkarikylä toimii siis TKY:n aatteellisen omaisuuden merkittävimpänä osana ja järjestötoiminnan keskipisteenä. Teekkarikylän lisäksi TKY omistaa Dipoli-nimisen kansallismonumentin Otaniemen maantieteellisessä keskipisteessä sekä merkittävän sijoitusomaisuuden. Varallisuudesta suuri osa on sidottuna nimikkorahastoissa tai muuten merkittyä. TKY:n omaisuus on käyttömuodoltaan funktionaalinen, eikä sillä ole rahallista itseisarvoa. TKY:n omaisuuden on tarkoitus tuottaa toimintaa, ei lisää omaisuutta. Teekkarikylä on kokonaisuus, josta ei teekkarikulttuuriin ja järjestötoimintaan liittyvistä syistä ole mahdollista lohkaista yksittäisiä taloja myyntiin. Teekkarikylällä on teekkareille erittäin merkittävä historiallinen tunnearvo, eikä sitä voida pitää ainoastaan kasana asuntoina.

KY:lläkin on TKY:n tapaan asuntoja ja sijoitusomaisuutta. Merkittävä osa omaisuudesta on sijoitusomaisuutta, ja ylioppilaskunta ylläpitääkin jäsenmaksua tällä hetkellä lähinnä periaatteellisista syistä. KY:n omaisuudella on myös toiminnan mahdollistamisen lisäksi sijoitustoiminnallinen rooli. TOKYO:lla ei ole TKY:hyn tai KY:hyn verrattaessa merkittävää, rahassa mitattavaa, omaisuutta. KY:n asunnot sijaitsevat hajallaan toisistaan ja tarkoitukseltaan toimivat lähinnä asuntoloina. Tästä syystä ne eivät teekkarikylän tavoin luo edellytyksiä järjestötoiminnalle.

TKY:n ja KY:n omaisuuksien oikeudenmukaisessa vertailussa ongelmia aiheuttaa niiden todellisten arvojen määrittämisen haasteellisuus. Tasearvo ei varsinkaan TKY:n kohdalla anna riittävää kuvaa todellisuudesta, sillä teekkarikylän arvoa voidaan yrittää määrittää monin eri tavoin. Tämä johtuu siitä, että todellinen kauppa-arvo realisoituu vasta myyntihetkellä, ja teekkarikylää ei sijaintinsa, omistustapansa ja aatteellisen luonteensa vuoksi voi myydä. Kylän arvoa määritettäessä voidaan periaatteessa käyttää jotain seuraavista perusteista:

- 1) Tasearvo.
- 2) Alkuperäinen rakennuskustannus.
- 3) Jälleenrakennusarvo.
- 4) Markkinahinta vastaavia asuntoja myytäessä.
- 5) Hintaa, jonka TKY olisi valmis maksamaan jälleenrakentamisesta ja aatteellisen toiminnan mahdollisuuksien uudelleen luomisesta.

Teekkarikylän arvoa arvioitaessa voidaan myös ottaa huomioon, että Otaniemestä tulee kampuksena entistä houkuttelevampi alue uuden yliopiston siirtyessä tänne. Otaniemi on myös Espoon voimakkaimmin kasvavaa seutua ja alueelle on suunniteltu merkittävä määrä uusia rakennusprojekteja. Myös metro on tulossa Otaniemeen, joka muiden mainittujen syiden lisäksi nostaa luonnollisesti kylän arvoa. Uuden yliopiston siirtyessä Otaniemeen voidaan myös olettaa teekkarikylän kiinnostavuuden lisääntyvän, kun entistä suurempi määrä opiskelijoita haluaa asumaan lähelle yliopistoa. Mikään edellä mainituista laskennallisista perusteista ei kuitenkaan näkemyksemme mukaan ole oikea teekkarikylän arvoa määritettäessä. Pelkästään rahaan perustuva laskentaperusta ei ota huomioon aatteellisen omaisuuden määrää, joka TKY:n mittavan

yhdistyskentän kautta on suuri. Periaatteellisia ongelmia aiheutuu myös jo aiemmin useasti mainitusta näkökannasta; emme tulevaisuudessa välttämättä pysty määrittelemään, ketkä uuden ylioppilaskunnan jäsenistä kuuluisivat mihinkin vanhoista ylioppilaskunnista. Lisäksi on syytä huomioida, että esim. TKY:n jäsenmäärä on ylioppilaskunnasta riippumattomista syistä kasvanut rajusti viimeisen vuosikymmenen aikana. Esitetyistä syistä KY:n esittämä "euromäärä per jäsen" -periaate ei välttämättä ole toimiva.

TKY:n mielestä kylteri- ja taikkilaisyhdistyksille tulee siirtää kohtuullinen pääoma, jonka määrätymisen perusteena ovat yhdistykselle määriteltävä tehtävä ja tehtävänjako suhteessa ylioppilaskuntaan. Yhdistyksellä ei kuitenkaan ole soveliaista olla liian suurta pääomaa. Tässä voidaan käyttää vertauskohtana TKY:lle läheistä tapausta TTEY, jossa yhdistyksen merkittävä omaisuus ajautui muuhun kuin yhdistyksen alkuperäisen tarkoituksenmukaiseen käyttöön. Ylioppilaskunnan tulee myös vuosittain pystyä tukemaan sen läheisyydessä toimivien yhdistysten toimintaa merkittävästi. Mahdollinen vaihtoehto olisi perustaa esim. "kylteritoiminnan edistämisrahasto", tai kaikille yhteinen rahasto muuttamalla Teekkaritoiminnan edistämisrahaston (TTER) tarkoitusta ja lisäämällä sen pääomaa.

Uutta ylioppilaskuntaa ei sinänsä tarvitse pääomittaa, kun se saa nykyisten ylioppilaskuntien omaisuuden haltuunsa. Vaihtoehtoisesti KY, TKY ja TOKYO voisivat lahjoittaa sovittavan peruspääoman uudelle ylioppilaskunnalle. Tämä tarkoittaisi kuitenkin kokonaisuuden kannalta merkittävää muutosta, koska silloin esim. Teekkarikylän ei olisi suotavaa siirtyä uuden ylioppilaskunnan omistukseen. Tällaisessa tilanteessa TKY haluaisi todennäköisesti turvata Otaniemen kaikki asunnot teekkareille, mikä ei välttämättä ole uuden yliopiston opiskelijoiden asumistilanteen kannalta järkevää kampuksen tullessa Otaniemeen.

Ylioppilaskunnalle tulee myös täysin uutta yhteistä pääomaa sille maksettavien jäsenmaksujen kautta. TKY ei näe oikeudenmukaisuusongelmaa siinä, että TOKYO:lla ei ole merkittävää rahallista omaisuutta. Tulevaisuudessa olemme kaikki tasa-arvoisesti saman ylioppilaskunnan jäseniä.

Kampusratkaisut

TKY perustaa visionsa siihen, että yhtenäinen kampus sijoitetaan Otaniemeen. Tälle on mielestämme olemassa hyvät perusteet. Asiasta ei toki ole tehty päätöksiä, vaan se on siirretty säätiön hallituksen päätettäväksi. Perusteluina oletukselle on pidetty:

- 1) Sailaksen työryhmän raportissa Otaniemi on kampuksen sijoituskohteena nostettu vahvasti esille, joten on oletettavaa, että ratkaisulle on merkittäviä tukijoita.
- 2) Yhtenäinen kampus luo luonnollisia kohtaamisia opiskelijoiden ja tutkijoiden välillä. Näiden kohtaamisten luominen on keskeistä innovaatioyliopiston pohja-ajatuksen ja sen onnistumisen kannalta.
- 3) Yhteisten opintokokonaisuuksien ja suoritettaessa opintoja eri nyky-yliopistoissa on tärkeää minimoida matkustusaika siirryttäessä paikasta toiseen. Opiskelumahdollisuuksien parantaminen tukisi fyysisten etäisyyksien minimoimista.
- 4) Otaniemen kampusalue on nykyisessä laajuudessaan kattavin, joten yhteisen kampuksen rakennuskustannukset minimoituisivat tehtäessä tarvittavat lisärakennukset ja luotaessa yliopiston toimintaedellytykset Otaniemeen.
- 5) TTK:lla sijaitsee useita erittäin vaikeasti siirrettävissä olevia laitteistoja, jotka nostaisivat merkittävästi kampuksen uudelleensijoittamisesta aiheutuvia kustannuksia. Tällaisia laitteistoja ovat esimerkiksi maaperän liikkumisen huomioon ottavat mittalaitteistot, erikoislaboratoriot ja ydinreaktori. Tutkimuksen tieteellisen vertailukelpoisuuden kannalta laitteistojen siirtäminen on myös erittäin arveluttavaa.

- 6) OPM:n selvitys: "konsortio, federaatio ja yhdistyminen – kansainvälinen taustaselvitys korkeakoulujen yhteistyömuodoista (OPM 2007:21)" listaa kansainvälisille yhdistymishankkeille keskeisiä onnistumistekijöitä. Yksi näistä onnistumistekijöistä on fyysisten etäisyyksien minimoiminen kampusrakenteessa.
- 7) TKK:n kannalta kampuksen yhdistäminen on merkittävä tekijä mietittäessä innovaatioyliopistoon siirtymisen hyötyjä verrattaessa tilanteeseen, jossa yhdistymiskumppaniksi HSE:n ja TaiK:n sijasta olisi valittu Helsingin yliopisto tai Tampereen teknillinen yliopisto. Aidosti kansainvälisen kampuksen hyödyt vähenevät myös kampuksen ollessa hajanainen.
- 8) Metron rakentaminen parantaa merkittävästi Otaniemen kulkuyhteyksiä ja lisää kampuksen vetovoimaa.

Organisaatio

VISIO: Ylioppilaskunta toimii kaikilla nykyisten ylioppilaskuntien sektoreilla. Ylioppilaskuntien sektoreista yhdistetään kokonaisuudessaan edunvalvonta-, järjestö-, palvelu- ja yrityssuhdesektorit. Ylioppilaskunta toimii yhteisten tavoitteiden puolesta ympäristö- ja kehitysyhteistyöasioissa. Museot ja arkistot siirtyvät uuden ylioppilaskunnan omistukseen.

TAUSTA: Kulttuurisektoria lukuun ottamatta ylioppilaskunnan kaikki sektorit yhdistettäisiin. Volyymiltaan suuren ylioppilaskunnan on vaikeaa harjoittaa jokapäiväistä yhdistys- ja kulttuuritoimintaa. Ylioppilaskunnan tulisi sen sijaan toimia tukijana ja mahdollistajana. Ylioppilaskunta koordinoisi esimerkiksi kiltoja ja tukisi kaikkia sen piirissä toimivia yhdistyksiä, niin taloudellisesti kun aatteellisesti. Killat ja osakunta huolehtisivat, kuten nytkin, kulttuurin peruskivistä ja fuksikasvatuksesta. Taikkilaisten ja kylterien tapauksessa on luonnollista perustaa vastaavia toimintoja pyörittämään yhdistys.

Uusi ylioppilaskunta vastaisi kiltojen, kylteriyhdistyksen ja taikkilaisyhdistyksen toiminnallisista edellytyksistä. Uusi ylioppilaskunta on viimekädessä vastuussa perinteiden jatkuvuuden edellytyksistä.

Kulttuuria ei voi perustaa, eikä sen jatkuvuutta voi taata päätöksellä, sillä jokainen sukupolvi määrittelee itse oman kulttuurinsa. Ylioppilaskunnan tulee kannustaa uuden ylioppilaskunnan jäseniä yhteistoimintaan. Kaikille ominaisen kulttuurin säilyvyyden edellytykset tulee taata ja ylioppilaskunnan tulee kantaa vastuu sen jäsenille tärkeiden asioiden ylläpitämisestä.

Killat ja osakunta

Otaniemessä on 13 ja kiltaa ja yksi osakunta. Killat yhdistävät saman alan opiskelijoita heti fuksivuodesta lähtien. Killat huolehtivat fuksikasvatuksesta, jäsentensä tutkinto-ohjelmakohtaisesta edunvalvonnasta, julkaisevat lehtiä ja järjestävät erilaista vapaa-ajantoimintaa. Jokainen kilta on omanlaisensa ja vaalii omia perinteitään.

Teknologföreningen (TF) on Teknillisen korkeakoulun ruotsinkielinen osakunta. Vuonna 1872 perustetun TF:n päämääriä ovat ruotsinkielisen koulutuksen etujen valvominen, korkeakoulun ruotsinkielisten opiskelijoiden yhteen tuominen sekä jäsentensä akateemisten, sosiaalisten ja työuran tavoitteiden edistäminen.

Prosessi

VISIO: Tiedostamme yhdistymisen asettamat haasteet, ja että muutos vaatii työtä, aikaa ja sopeutumista. TKY toimii yhteisen edun puolesta ja uuden ylioppilaskunnan jäsenten parhaaksi, perinteitä unohtamatta.

TAUSTA: Yhdessä tekeminen on ainoa tie. Tulevaisuudessa meillä on yhteinen jäsenistö, mutta tie sinne tuo mukanaan haasteita.

Uusi ylioppilaskunta ei ainoastaan edusta ja ole kaikkea sitä merkittävää ja arvokasta mitä nykyiset ylioppilaskunnat ovat, vaan vielä paljon enemmän. Uudella yhtenäisellä ja vahvalla ylioppilaskunnalla tulee olla yksi yhtenäinen ja elinvoimainen jäsenistö.

Esimerkkejä muualta

Visiota tehtäessä on vertailtu tilannettamme muihin yhdistymishankkeisiin ja tilanteisiin, joissa on esiintynyt samankaltaisia elementtejä. Vertailukohteista on haettu samankaltaisuuksia ja vertauksia omaan tilanteeseemme. Vaikka KY:n, TKY:n ja TOKYO:n tapaus on monilla tapaa hyvin ainutlaatuinen, esiintyy esimerkeissä monta hyödyllistä opetusta.

1. Oulu
2. Lappeenranta
3. Tekniikanylioppilaat (TY) ja Teknologföreningen (TF)
4. Konsortio, federaatio ja yhdistyminen – kansainvälinen taustaselvitys korkeakoulujen yhteistyömuodoista (OPM 2007:21)
5. Helsingin yliopisto
6. Turun yliopiston ja Turun kauppakorkeakoulun yhdistyminen
7. Itä-Suomen yliopisto

1) Oulu

Oulussa toimii erittäin vahva teekkariyhdistys, joka on ainakin paikallisesti ylioppilaskuntaa merkittävästi vahvempi toimija. Teekkarien osallistuminen ylioppilaskunnan toimintaan on vaihdellut suuresti.

Johtopäätökset: Ylioppilaskunnan tulisi olla aidosti yhtenäinen. Yksittäisen ryhmittymän suuriylivalta tai erilleen asettuminen ylioppilaskunnasta ei pitkällä aikavälillä ole kokonaisuuden, eikä yksittäisen ryhmän, edun mukaista. Oulussa on elävä teekkariperinne, mutta ei välttämättä yhtenäistä ylioppilaskuntaa.

2) Lappeenranta

Teekkarit ja kylterit toimivat yhdessä ylioppilaskunnan hallituksessa asetettujen tavoitteiden puolesta. Molemmilla ryhmittymillä on oma kulttuurinsa, mutta kaikki näkevät toisensa lähtökohtaisesti saman yliopiston opiskelijoina.

Johtopäätökset: Yhtenäisen ryhmittymän sisälle ei välttämättä ole perusteltua rakentaa juridisia rajoja, koska silloin ylioppilaskunta ei ole aidosti yhteinen. On kuitenkin tiedostettava, että luonnolliset opiskelijaryhmittymät, esim. eri koulutusalojen opiskelijat, tarvitsevat ylioppilaskuntaa pienemmän ryhmittymän, johon identifioitua.

3) Tekniikanylioppilaat (TY) ja Teknologföreningen (TF)

1900-luvun kieliriitojen pohjalta perustettiin kaksi osakuntaa, ruotsinkielisten TF ja suomenkielisten TY. Osakuntien perustamishetkellä kiistaa oli erityisesti omaisuuden jaosta. Osakuntiin luotiin silloin mekanismeja turvaamaan omaa olemassaoloaan. 1972 suomenkielinen osakunta sulautui lopullisesti ylioppilaskuntaan.

Vaikka kieliriidoista on noin 100 vuotta aikaa, on sen seurauksia edelleen nähtävissä Otaniemessä. Tällaisina voidaan pitää TF:n ainakin osittaista eristäytymistä ja TKY:n kaksikielisyyden tilaa.

Johtopäätökset: Huonoilla ratkaisulla voi olla erittäin pitkäkantoiset seuraukset, varsinkin luotaessa mekanismeja ja tehtäessä juridisia ratkaisuja, joita on vaikea purkaa. Osakunnassa

jäsenyyssperusteena on syntyperäinen tekijä, kuten kieli tai kotiseutu. Osakunta ei ole opiskelualaa yhdistävä yhteenliittymä, joten sellaisen tai siihen verrattavissa olevan perustaminen ei tästä syystä yhdistymishankkeen yhteydessä ole perusteltua.

4) Konsortio, federaatio ja yhdistyminen – kansainvälinen taustaselvitys korkeakoulujen yhteistyömuodoista (OPM 2007:21) kappaleen 6 johtopäätökset viimeinen kappale.

Jokaisella yhteistyömuodolla on aina omat riskinsä ja ongelmansa, joita tässä selvityksessä on esitelty niin käsitteellisen viitekehyksen kuin kansainvälisten esimerkkien yhteydessä. Mitä korkeampi yhteistyön aste, sitä suuremmiksi kasvavat panokset ja sitä kautta myös riskit, jotka liittyvät mm. sitoutumiseen, organisaatiokulttuuriin ja yhteistyön koettuihin hyötyihin. Kuten Pinheiro ja Maassen (2007) ovat todenneet, monet ylhäältä ohjattujen korkeakoulujen yhdistymisten tavoitteet ovat jääneet saavuttamatta. Tavoite korkeakoulujen koulutusmahdollisuuksien diversifikaatiosta on lähes aina jäänyt saavuttamatta, päinvastoin korkeakoulujen institutionaaliset missiot ovat lähentyneet toisiaan. Hallinnon desentralisointi korkeakouluille on pikemminkin välillisesti lisännyt hallinnon kuluja kuin vähentänyt niitä. Yhdistymiset ovat myös usein johtaneet olemassa olevien korkeakoulujen välisten hierarkioiden jatkumiseen tai kartelleihin. Keskeistä yhteistyön ja erityisesti korkeakoulujen yhdistymisen onnistumiselle on institutionaalisten missioiden samankaltaisuus ja maantieteellinen läheisyys. Keskeisiä menestystekijöitä ovat myös huolellinen suunnittelu, riittävä resursointi ja siirtymäaikataulu, ja ennen kaikkea se, että korkeakoulut kokevat prosessin omistajuuden olevan itsellään.

Johtopäätökset: On erittäin tärkeää innovaatioyliopiston menestymisen kannalta, että yliopistolle saadaan yhteinen kampus.

5) Helsingin yliopisto

Helsingin yliopistoon on liitetty olemassa olevia pienempiä yksiköitä. Yksiköiden opiskelijat ovat ajankuluessa täysin sulautuneet kokonaisuuteen ja perustaneet kulttuurin ylläpitoa varten yhdistyksiä. Näin on tapahtunut muun muassa StudOrg:n ja Eläinlääketieteellisten ylioppilaskunnan suhteen. Molempien mainittujen pohjalta toimii HYY:n läheisyydessä rekisteröitynyt yhdistys.

Johtopäätökset: Uusien julkisoikeudellisten juridisten toimijoiden luominen ei ole ollut mahdollista aiemmissa yhdistämisprojekteissa. Yhdistymiset ovat silti toteutuneet onnistuneesti.

6) Turun yliopiston ja Turun kauppakorkeakoulun yhdistyminen

Kyseessä on toinen meneillään oleva kärkihanke, mutta yhdistyminen eroaa merkittävästi, verrattaessa innovaatioyliopisto hankkeessa yhdistyviin ylioppilaskuntiin. Yhdistyvistä ylioppilaskunnista toinen on selkeästi pienempi, ja ylioppilaskuntien omaisuuskysymys ei ole yhtä ajankohtainen.

Johtopäätökset: Innovaatioyliopistohankkeen ylioppilaskuntien yhdistymisessä tuskin voidaan hyödyntää Turun yliopiston ja Turun kauppakorkeakoulun ylioppilaskuntien yhdistymisen suunnitelmia ja kokemuksia, sillä toimijat ja toimintaympäristö ovat hyvin erilaiset hankkeissa. Yleisperiaatteiden tulisi kuitenkin olla samat kaikille.

7) Itä-Suomen yliopisto

Kuopion ja Joensuun yhdistymishankkeessa ylioppilaskunnat tulevat sijaitsemaan eri kampuksilla, ja ylioppilaskuntien omaisuuskyse ei ole yhtä ajankohtainen. Lisäksi kyseessä on kaksi erittäin samankokoista ylioppilaskuntaa.

Johtopäätökset: Innovaatioyliopistohankkeen ylioppilaskuntien yhdistymisessä tuskin voidaan hyödyntää Kuopion ja Joensuu yliopistojen ylioppilaskuntien yhdistymisen suunnitelmia ja kokemuksia, sillä toimijat ja toimintaympäristö ovat hyvin erilaiset kummassakin hankkeessa. Yleisperiaatteiden tulisi kuitenkin olla samat kaikille.